

Interaktivni Prešeren v šolski knjižnici OŠ Prule

Interactive Prešeren in the School Library of the Primary School Prule

Gregor Škrlj

UDK 027.8:004

Izvleček

V prispevku je predstavljeno vsakoletno načrtovanje proslave in kulturnih dejavnosti kot podpora obeleženju kulturnega praznika v februarju. Učitelji določenih predmetov v okviru svojih ur pouka načrtujejo obravnavo Prešerna in se hkrati povežejo s knjižničarjem ter cilji, zapisanimi v programu knjižničnega informacijskega znanja. Posebej je predstavljen pouk o Francetu Prešernu na naši šoli, podrobneje pouk učencev 4. razreda v knjižnici, ob uporabi sodobnih IKT-pripomočkov. Vsako leto so učenci v osnovni šoli bolj večji uporabe sodobnih IKT-naprav, pa vendar je treba delo z IKT osmisliti ter z uporabo obogatiti in nadgraditi pouk, branje, spoznavanje e-knjig ... S pomočjo sodobne tehnologije želimo učencem vsako šolsko leto približati tudi slovenskega pesnika Franceta Prešerna, njegovo življenje in delo.

Ključne besede

šolska knjižnica, e-branje, e-knjige, Prešeren

Keywords

school library, e-reading, e-books, Prešeren

Abstract

The article introduces the annual planning of the celebration and cultural activities on the occasion of the Slovenian national holiday in February. Teachers of certain subjects teach students attending their classes about the greatest Slovenian poet France and plan their classes in connection with the school librarian and the objectives set in the Library and Information Science programme. The article focuses particularly on the lessons about France Prešeren taught at our school, and in greater detail on fourth-grade classes at the library using modern ICT tools. With every year, our primary school students improve their ICT skills; however, the use of ICT should be applied with purpose to the classes, for example in reading and e-books, to make them more meaningful and up-to-date. Similarly, the classes on the life and work of France Prešeren are designed every year so as to include new technologies in order to make this Slovenian poet more approachable to students.

UVOD

»Šolska knjižnica je informacijsko središče šole. Na večini slovenskih šol to poslanstvo šolska knjižnica opravlja v največji možni meri in tako so šolske knjižnice in z njimi šolski knjižničarji središče informacij – tako za zbiranje kot za posredovanje. Šolski knjižničarji imamo odgovorno nalogo – učence naučiti uporabe knjižnice in jih vzgojiti v samostojne uporabnike. Upam si trditi, da je šolska knjižnica eden od pomembnejših dejavnikov na poti vsakega posameznika. V šolsko knjižnico stopi vsak učenec vsaj enkrat v času svojega šolanja in šolski knjižničarji postavljamo temelje za poznejše redne uporabnike drugih vrst knjižnic.« (Fekonja v: Posodobitve, 2014: 9). Tudi naša šolska knjižnica je središče, ki ga obišče vsak učenec šole vsaj dvakrat v šolskem letu, v času svojega šolanja. V knjižnici izvajam tudi pouk, ki se medpredmetno povezuje z različnimi predmeti in razredi. Sledimo ciljem, ki so zapisani v učnih načrtih ter programu knjižničnega informacijskega znanja.

V prispevku predstavljam pouk v šolski knjižnici, ki ga obogatimo s pomočjo različnih IKT-pripomočkov. Podrobneje bom opisal pouk o Francetu Prešernu v 4. razredu, ki ga načrtujemo za vsako šolsko leto in izvajamo kot medpredmetno povezavo slovenščine, družbe in knjižničnega informacijskega znanja (KIZ). Pri pouku dajemo velik poudarek na kombinacijo klasičnih virov z uporabo IKT-pripomočkov, s pomočjo katerih želimo učencem približati gradivo in avtorje. Pouk sovpada tudi z dnevi

Pri pouku dajemo velik poudarek na kombinacijo klasičnih virov z uporabo IKT-pripomočkov, s pomočjo katerih želimo učencem približati gradivo in avtorje.

dejavnostmi in proslavami, kar je hkrati nadgradnja obveznega pouka.

PREŠEREN NA NAŠI ŠOLI

Vsako šolsko leto v letnem delovnem načrtu načrtujemo obeležje kulturnega praznika februarja (proslave so predpisane s Pravilnikom o šolskem koledarju za osnovne šole). Oblikujemo skupino strokovnih delavcev, ki poskrbi za rdečo nit in morebitne povezave po posameznih vzgojno-izobraževalnih obdobjih (glede na cilje pri določenih predmetih).

Tudi učitelji določenih predmetov v okviru svojih ur pouka načrtujejo obravnavo Prešerna in se hkrati povežejo s knjižničarjem ter cilji, zapisanimi v programu knjižničnega informacijskega znanja (v naslednjem poglavju bom predstavil pouk v knjižnici). Od 1. do 5. razreda učitelj, pri pouku enega od naslednjih predmetov – slovenščina, družba in glasbena ali likovna umetnost – obravnava življenje in delo Franceta Prešerna (vsako šolsko leto nastale izdelke nato uporabimo pri razstavi ter izvedbi kulturnega dne).

Od 6. do 9. razreda pa Prešerna obravnavajo pri slovenščini, saj je v učnem načrtu in berilu, ter pri drugih predmetih (zgodovini, angleščini, likovni in glasbeni umetnosti ter pri domovinski in državljski kulturi in etiki). Književno delo obravnavajo pri medpredmetnem povezovanju s šolsko knjižnico, kjer učenci uporabljajo tudi različne IKT-pripomočke za branje ter pregledovanje literature o

Slika 1: Razstave izdelkov, ki nastanejo pri pouku in dopolnjujejo kulturni praznik.

Prešernu. Devetošolci imajo celo za eno izmed obveznih branj (domače branje) knjigo Zgodbe o Prešernu avtorja Janeza Mušiča.

POUK V KNJIŽNICI

»Za vsak učni proces, klasičen ali spletni, je pomembno načrtovanje pouka, pri čemer mislimo postavljanje učnih ciljev, izbor in organizacijo vsebine in pripravo virov znanja. Pri klasičnem pouku ob stalno prisotnem učitelju cilje in vsebino pripravljamo okvirno, kar še posebej velja za organizacijo vsebine in pot do učnih ciljev.« (Rebolj, 2008: 45) Tudi pouk v knjižnici vsako leto skrbno načrtujemo (cilji so zapisani v programu za knjižnično informacijsko znanje in jih je smiselno, po oddelkih, zapisati tudi v letni pripravi, ki je del letnega delovnega načrta šole).

V nadaljevanju se osredotočam na pouk v sodelovanju z učiteljicami 4. razreda, pri katerem smo si zastavili cilje, da učenci spoznavao delo Franceta Prešerna, doživljajo zvočnost in sporočilnost pesmi in zaznavajo rimo ter razmišljajo o pomenu kulturnega praznika.

S pomočjo spletne strani¹ sem za uvodno motivacijo izdelal interaktivni kviz, katerega vprašanja so prilagojena starosti in predznanju učencev. Vsebina in vprašanja so bili povezani s Prešernom, saj je bil kviz hkrati napoved vsebine nadaljnjega dela. Nato sva z učiteljico

učence napotila v čitalnico, kjer so bili na mizah pripravljene pripomočki za nadaljevanje. Na mizah so bili po skupinah razdeljeni listki z zapisanimi imeni učencev, ki jih je pred začetkom naključno določila aplikacija na tabličnem računalniku (Lucky Draw).

Na vsaki mizi je bilo pripravljeno tiskano gradivo o Francetu Prešernu (življenjepis, življenje in delo, različne izdaje Poezij ter slikaniške izdaje posameznih del – Povodni mož, Turjaška Rozamunda ...), zvočno gradivo (CD-plošče z uglasbitvijo Poezij), videogradivo (DVD-plošče z videoposnetki o Prešernu), e-bralniki in tablični računalniki z naloženimi Poezijami ter računalnik, kjer so bili v spletnem brskalniku odprti trije zavijki z določenimi stranmi (<http://www.preseren.net/>, <http://www.slovenska-biografija.si/>, <http://www.dedi.si/>), ki so bile v nadaljevanju pomembne za reševanje učnih listov.

Učni listi, ki so bili del projektne naloge, so bili sestavljeni glede na cilje, ki jih morajo učenci usvojiti. Za uspešno reševanje učnih listov so morali uporabiti vire, ki so jim bili dani na razpolago. Vse odgovore so lahko poiskali z danimi viri, a kljub temu so vmes spraševali, ali bi lahko uporabili Wikipedijo ali Google.

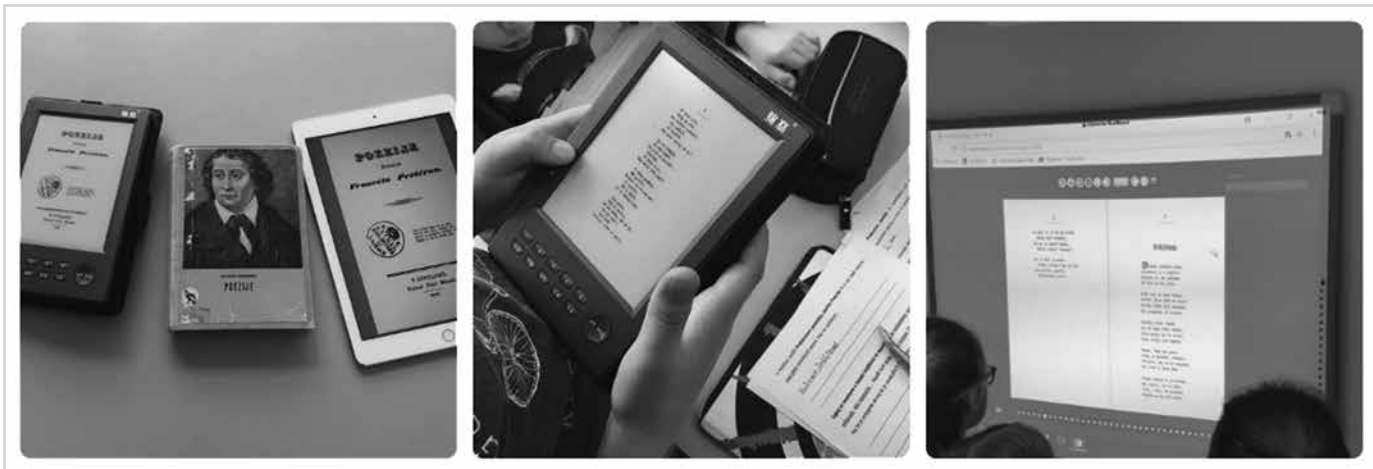
Ob spremljanju njihovega dela sva z učiteljico opazila, da so najraje uporabljali interaktivno gradivo – listanje virtualne knjige v brskalniku računalnika, listanje e-knjige na e-bralniku (zaslon na dotik) ter uporaba e-knjige na tabličnem računalniku.

Vsebina in vprašanja so bili povezani s Prešernom, saj je bil kviz hkrati napoved vsebine nadaljnjega dela.

¹ Odlična spletna stran za pripravo kvizov: <https://www.onlinequizcreator.com>.

Slika 2: Prva slika prikazuje uvodni spletni kviz, ki so ga reševali učenci. Naslednji dve sliki prikazujeta pripravljeno gradivo na mizah.

Slika 3: Slike prikazujejo, kako so učenci primerjali in brali Poezije v tiskani izdaji in e-knjigi, naloženi na i-tabli, tabličnem računalniku in e-bralniku.

SKLEP

Prispevek predstavlja primer dobre prakse, ko se medpredmetno povežejo predmeti in šolska knjižnica, kjer učenci doživijo interaktivnost pouka. Z malo iznajdljivosti ter IKT-opreme se da učencem v današnjih časih približati pesnika, kot je Prešeren.

Z uporabo IKT-pripomočkov učenci bolj z zanimanjem spremljajo pouk in brskajo za podatki, iščejo rešitve na zastavljene naloge. Kot se je izkazalo, so zelo večji iskalnih prijemov na IKT-napravah in so hitreje prišli do odgo-

vorov kot v tiskanih knjigah (za primer naj navedem iskanje podatkov o življenju Prešerna, ki so jih hitreje našli na spletnih straneh z ukaznimi prijemi iskanja besed po straneh; v knjigah pa so se z brskanjem in listanjem precej izgubljali).

Ob pisanju evalvacij po opravljenih urah pouka smo z učitelji vsa leta ugotavljali, da je pomembno, da učenci najdejo notranjo motivacijo za branje slovenskih pesnikov ter bogatijo bralne izkušnje. Pri tem je izjemno pomembna izvedba pouka v dobro opremljeni in založeni šolski knjižnici. ●

Viri in literatura

- Posodobitve pouka v osnovnošolski praksi. *Knjižnično informacijsko znanje* (2014). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Dostopno na: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-ABAUB00N/e946cb25-a2e9-4845-a248-cd7ec5f22e8c/PDF> (3. 1. 2019).
- Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole (2012). Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11347> (3. 1. 2019).
- Rebolj, V. (2008). *E-izobraževanje: skozi očala pedagogike in didaktike*. Radovljica: Didakta.

- Sušec, Z. (2005). *Knjižnična informacijska znanja: program osnovnošolskega izobraževanja*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo
- Učni načrt. Program osnovna šola. Slovenščina* (2011). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_slovenscina_OS.pdf (3. 1. 2019).

GREGOR ŠKRLJ, univ. dipl. bibl., je zaposlen kot knjižničar na Osnovni šoli Prule v Ljubljani.
Naslov: OŠ Prule, Prule 13, 1000 Ljubljana
E-naslov: gregor.skrlj@guest.arnes.si

PRILOGA: UČNI LIST - 1. SKUPINA (4. razred)

Navodilo: Dobro si oglej gradiva, ki so na mizi. Natančno preberi vprašanja in zapiši pravilne odgovore. V skupini sodelujte. Če bo kakšno vprašanje, za pomoč prosi učiteljico ali knjižničarja.

1. V spomin na katerega, leta 1849 umrlega, pesnika obeležujemo praznik 8. februarja?

_____

2. Pred šolsko knjižnico in v njej si oglej razstavo. Kaj prikazuje? Napiši svoje vtise o razstavi. Odgovore napiši v celih povedih.

_____

_____

_____

3. Na mizi poišči pesniško zbirko Poezije in iz nje izpiši naslove vsaj šestih pesmi. Pazi na začetnice.

_____

_____

4. Na ovoju CD-ja preveri in pravilno poveži naslov pesmi z izvajalcem (Poezije II).

1) Kdor jih bere ...	A) Uroš Smolej
2) Apel podoba ...	B) Aleš Valič
3) Zvezdogledam	C) Pavle Ravnohrib
4) O Vrba! ...	D) Boris Kralj
5) Dve sestri ...	E) Stane Sever

5. Na mizi je knjiga Turjaška Rozamunda. Katerega leta je izšla? _____

6. S pomočjo razpoložljivih spletnih virov dopolni besedilo v nadaljevanju.

Pesnik je bil _____ otrok v družini. France se je najprej šolal pri stricu na _____, nekaj let je hodil v šolo v _____, osnovno šolo, gimnazijo in licej pa je končal v _____. Leta 1821 je šel študirat na _____, kjer je leta 1828 zaključil študij prava. Eden od dveh njegovih najboljših prijateljev je bil _____. Ob prijateljevi smrti je spesnil pesem _____ pri _____.

7. Kdo je bila njegova neuslišana ljubezen in muza? _____

8. Za himno Republike Slovenije je bila izbrana _____ kitica Prešernove pesmi _____.

9. S pomočjo tablice preglej Poezije. Kako je naslov pesmi, ki jo najdeš na strani 17? _____

10. Dopolni manjkajoče oznake na knjižnični nalepki.

